

Nota van Antwoord zienswijzen

Ontwerp omgevingsvergunning evaluatieboring A9a Zuidwending

Kenmerk: V-58184

In deze zienswijze nota worden de volgende zienswijzen uit de inspraakbundel behandeld:

- nr. 0001: Bewoners van een betrokken woning
- nr. 0002: gemeente Veendam;
- nr. 0003: provincie Groningen;
- nr. 0004: Comité waterstof Ommelanderswijk

Zienswijze	Volgnr	Onderdeel	Onderwerp
0001	1		Bewoners van een betrokken woning
0001	1	Zienswijze	<i>Wij bewoners van **** reageren dan ook op alle drie de besluiten...</i> <i>Onze speerpunten kort samengevat:</i> - <i>Veiligheid zowel ondergronds als bovengronds in de toekomst.</i> - <i>Waardevermindering huis door gestapelde mijnbouw bijna onder woning.</i> - <i>Waardevermindering omgeving.</i> - <i>Geen vervoer en afsluiten weg naast ons huis Ommelandervijk 249A en alleen toegankelijk voor aanliggende eigenaren</i> - <i>vrachtverkeer verkeersplan nodig</i> - <i>minimaalruimte beslag van Welpad, bij voorkeur iets verdiept i.v.m. het storende licht - denk aan fietsers met name op de Tonckelweg die nodig is om op de toegangsweg De Buffer te geraken.</i> - <i>ideaal zou een ontsluiting zijn rechtstreeks via de N366 om de veiligheid van het dorpsverkeer van de wandelaars en fietsers te waarborgen.</i> - <i>bij de huidige Welplants minstens aan een zijde bebossing te plaatsen zodat opgeschrikt wild een vluchtoord heeft.</i> - <i>gebied zo groen mogelijk uitvoeren, doch weinig of geen bomen.</i> - <i>voorkomen hangplekken.</i> - <i>geen buizenstelsel wat schittert in de zon.</i> - <i>bij alle bochten maatregelen zodat autolichten niet het land opschijnen en dieren en bewoners in de huizen opschrikken</i> - <i>Locaties zover mogelijk van de huizen.</i>
	1	Reactie	De zienswijzen zijn overwegend van algemene strekking ten aanzien van zorgen die bij bewoners leven alsmede over de veiligheid, milieukwaliteit van de leefomgeving en de (mogelijk) toekomstige activiteiten. Uit de zienswijze wordt duidelijk dat de bestaande overlast van diverse activiteiten reeds als hoog ervaren wordt en ik ben mij ervan bewust dat er zorgen zijn dat de overlast vanwege de toekomstige ontwikkelingen, niet zal verergeren. Ik ben echter gebonden aan

			het toetsingskader van de onderliggende aanvraag. Daarvoor constateer ik dat de evaluatieboring voldoet aan wettelijke vereisten waarmee de (tijdelijke) effecten op milieu en veiligheid voor omwonenden in de omgeving binnen wettelijke grenzen blijven. De aangedragen zorg voor overlast en mogelijke consequenties van toekomstige activiteiten en participatie met omwonenden en betrokken overheden staan op de agenda van de procedures voor het Hystock project. Met betrekking tot waardevermindering van de woning door activiteiten wordt verwezen naar de reactie op de zienswijzen 0004_2 en 0004_5. Voor wat betreft de aanwezigheid van extra verkeer blijkt uit de aanvraag dat de aangevraagde activiteit tijdelijk een relatief beperkt aantal extra vervoersbewegingen per dag zal veroorzaken waardoor er ten opzichte van de bestaande emissies geen significante verhoging van de emissies in lucht en geluid zal optreden. In de zienswijze worden voorstellen gedaan voor maatregelen aan het verkeer. Er is vanuit de regelgeving voor de aangevraagde tijdelijke activiteit echter geen grond of plicht om voorschriften aan de verkeersafwikkeling in de omgeving aan de vergunning te verbinden. Dit geldt ook voor de locaties zelf en voor de ruimtelijke inbedding en groenvoorziening in de omgeving ervan. Met betrekking tot het vermijden van lichthinder zal de verlichting van het beoogde terrein voor de activiteiten zodanig worden opgesteld en afgeschermd dat hinderlijke lichtstraling naar de omgeving zoveel mogelijk wordt beperkt. Toename van lichthinder door het verkeer vanwege de aangevraagde activiteit is, mede vanwege het relatief beperkt aantal extra vervoersbewegingen dat de activiteiten zullen veroorzaken, daarmee niet te verwachten.
	1	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.

0002	1 t/m 3		Zienswijzen gemeente Veendam
0002	1	Zienswijze	<i>Wij constateren dat de voorgenomen locaties van de nieuwe pads onvoldoende aansluiten bij de bestaande regelmatige structuur van het gebied, wat leidt tot een onrustig ruimtelijk beeld. Dit wordt met name veroorzaakt door een te geringe afstand van de voorgenomen pads tot andere bovengrondse voorzieningen in het gebied.</i> <i>Voor wat betreft de landschappelijke inpassing van de voorgenomen locatie A9 is het van belang om te weten wat er op termijn met de met de aangrenzende locatie A8 (bestaande zoutwinningslocatie) gaat gebeuren. Beide locaties liggen landschappelijk gezien te dicht bij elkaar. Uit overleg met de Gasunie is naar voren gekomen dat bij een positieve evaluatieboring op locatie A11 de locatie A8 op termijn ook daadwerkelijk wordt ontmanteld, met inbegrip van alle verhardingen, hekwerken etc, en dat deze locatie wordt teruggebracht naar de oorspronkelijke toestand.</i>
	1	Reactie	Het inrichten van de locatie A9 als zoutwinningslocatie, inclusief terreinverharding, bovengrondse installaties en hekwerk, als zodanig resulterend in een 'pad' vergelijkbaar met omliggende pads uit de beschreven structuur, hangt af van de uitkomst van de evaluatieboring en is bij de aangevraagde evaluatieboring niet aan de orde. Gebleken geschiktheid voor zoutwinning als uitkomst van de boring op locatie A9 kan er wel toe leiden dat aanvrager de locatie verder als zoutwinningslocatie wenst in te richten. In de procedures voor de daarvoor benodigde omgevingsvergunning(en) zal de inpassing van de locatie als 'pad' in de ruimtelijke structuur met mogelijke maatregelen, als de verwijdering van de A8 locatie, nader worden beoordeeld en afgewogen. Ik ben mij bewust van het belang van het behoud van een goede ruimtelijke structuur van het gebied en zal daar in genoemde processen aan hechten en met betrokkenen afstemmen. In het advies van 23 augustus 2024 op de aanvraag heeft de gemeente met betrekking tot het aspect 'Bouw en ruimtelijke ordening' aangegeven advies nog niet noodzakelijk te achten, maar dit te zullen doen in de procedure voor de zoutwinning en verdere afwerking bovengronds. Dit is in lijn met het mogelijk vervolgtraject zoals ik hiervoor heb beschreven.
	1	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0002	2	Zienswijze	<i>Bij het voornemen voor de realisatie van de winningsputten zijn draagvlak voor de beoogde ontwikkeling in de omgeving en een verantwoorde landschappelijke inpassing van de beoogde</i>

			<i>bovengrondse voorzieningen (zgn. pads) in het gebied belangrijk. Wij constateren dat over deze voorgenomen ontwikkeling overleg heeft plaatsgevonden met de omgeving, maar dat hierover onvoldoende is overlegd met de betrokken overheden waaronder de gemeente Veendam.</i>
	2	Reactie	De aanvraag voor A9 ziet op een evaluatieboring en niet op zoutwinning. De winning van zout moet apart worden aangevraagd. De aanvrager heeft bij de indiening van de aanvraag van de evaluatieboring A9a voldaan aan wettelijke indieningsvereisten. Op de aanvraag is de gemeente Veendam als adviseur in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen. Bij verdere ontwikkelingen, zoals een vergunningprocedure voor zoutwinning met de verdere inrichting van de locatie en de aanpassing van het winningsplan, zal opnieuw met betrokken overheden aan wettelijk vereiste afstemming worden voldaan. De daarop uitgebrachte adviezen worden bij die procedures betrokken.
	2	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0002	3	Zienswijze	<i>In ons advies van 23 augustus 2024 hebben wij zorgen geuit omtrent het geluid dat wordt geproduceerd bij het boren. Het betreft ter plaatse een open landschap waarin het geluid ver draagt, goed hoorbaar is. Mede gezien het feit dat de mijnbouw in Groningen in een negatief daglicht staat verwachten wij geluidsklachten. Daarom hebben wij verzocht om monitoring van het geluid. In de onderhavige beschikkingen ziet u echter af van monitoring. Wij betreuren deze beslissing.</i> <i>In uw m.e.r.-beoordelingsbesluit (drie diepboringen A5b, A9 en A11 nabij Zuidwending) van 27 december 2023, kenmerk PDGGO-DTDO / MER-29013 staat op pagina 5 echter het volgende geschreven: "Tijdens de werkzaamheden is monitoring van geluid nodig om overschrijding van de Barmm normen te voorkomen." Een en ander zorgt nu voor tegenstrijdigheid. Wij verzoeken daarom alsnog om monitoring van het geluid. Wij merken daarbij nog op dat uw m.e.r.-beoordelingsbesluit geen onderscheid maakt in het type geluid en dat daarom laagfrequent geluid onderdeel zou moeten uitmaken van de geluidsmonitoring. Laagfrequent geluid is een onderwerp in de bij de aanvraag gevoegde akoestisch onderzoek van Worley, rapportnummer</i>

			<i>NRI 275/G.06/0018 wordt besproken. In dit rapport staan ook aanbevelingen om laagfrequent geluid te beperken.</i>
	3	Reactie	Het doel van de uitgevoerde m.e.r.-beoordeling is om na te gaan of de voorgenomen activiteit significante nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben waardoor het opstellen van een milieueffectrapportage (MER) noodzakelijk is. De afweging bij een m.e.r. beoordelingsbesluit heeft een globaal verkennend karakter en is niet bedoeld als gedetailleerde toetsing van een aanvraag. Het akoestisch rapport voor de m.e.r. beoordeling (RHDHV, BI6063-RHD-A5b-RP0001-F03 d.d. 7 juli 2023) bevat geen berekende geluidniveaus, maar stelt alleen vast dat er zich binnen 300 m van de boring geen woningen bevinden en er met de mobiele boorinstallatie ruimschoots voldaan zal kunnen worden aan wettelijke grenswaarden voor geluid. Uit de m.e.r.-beoordeling volgt dat de voorgenomen activiteit geen aanleiding geeft voor het opstellen van een MER. Bij het opstellen van de considerans is helaas abusievelijk aangegeven dat monitoring nodig is om overschrijding van grenswaarden te voorkomen. Dit doet echter niet af aan de conclusie van de beoordeling. Leidend in de besluitvormingsprocedure voor de omgevingsvergunning is het akoestisch onderzoek van Worley bij de aanvraag (voor A9 NR1275/G.06/0016 d.d. 22 september 2023, NR1275/G.06/0018 hoort bij A11), waarin geluidniveaus op omliggende woningen zijn berekend en getoetst. Uit dit akoestisch rapport blijkt dat ruim voldaan wordt aan de grenswaarden uit het Barmm (thans aan de waarden zoals opgenomen in tabel 4.1121a van het Bal) voor het toelaatbare geluidsniveau op de gevel van omliggende woningen. Het rapport van Worley bevestigt daarmee de inschatting bij de m.e.r. beoordeling. Aangezien zich binnen 300 m afstand van de boorlocatie geen woningen bevinden is er op grond van artikel 19 Barmm (nu artikel 4.1121b van het Bal) geen verplichting tot monitoring van geluidniveaus. In het rapport van Worley wordt het berekende geluidsniveau vergeleken met de NSG referentiecurve die een hoorbaarheidsdrempel geeft voor laagfrequent geluid (LFG). Het rapport doet geen aanbevelingen om laagfrequent geluid (LFG) te beperken, maar geeft een beschrijving van te verwachten niveaus, oorzaken (bronnen) en enkele mogelijkheden tot vermindering. De verwachting volgens het rapport is dat het niveau binnen de dichtstbijzijnde woning zich nog beneden de referentiecurve bevindt. De NSG curve is geen wettelijke norm en zegt niet in hoeverre hoorbaarheid ook daadwerkelijk tot hinder leidt. De wetgever heeft voor de beoordeling en toetsing van LFG met oog op hinder geen aparte wettelijk grenswaarden vastgesteld en is er

			vanuit gegaan dat de normstelling uit het Barmm (thans Bal) ook voldoende is om LFG hinder voldoende te voorkomen dan wel te beperken. Naar mijn mening is dat voor de boring A9a, een verantwoord uitgangspunt. Er is geen aanleiding om te verwachten dat LFG klachten zullen optreden aangezien de woningen op relatief ruime afstand liggen, het geluidniveau ruim voldoet aan grenswaarden uit het Barmm/Bal en de NSG hoorbaarheidscurve naar verwachting niet wordt overschreden. Er is daarmee ook geen noodzaak of grond om in de omgevingsvergunning een verplichting tot monitoring op te nemen. Hoewel geluidmonitoring niet noodzakelijk is en er geen wettelijke verplichting toe is, heeft initiatiefnemer Nobian dit wel gepland als onderdeel van een (bovenwettelijk) Bereikbaarheid Leefbaarheid Veiligheid en Communicatie (BLVC). Dit plan is gedeeld tijdens informatieavonden en gesprekken met bewoners (zie https://www.energiebufferzuidwending.nl/bibliotheek). Vanuit de regelgeving is er echter geen grond om een monitoringsverplichting op te nemen of consequenties aan uitkomsten te verbinden.
	3	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.

0003	1 t/m 3		Zienswijzen Provincie Groningen
0003	1	Zienswijze	<i>De bovengrondse installaties (op zgn. pads) hebben een ruimtelijke impact op het overwegend open landschap van dit gebied. In dat landschap liggen bovendien kanalen en wijken die karakteristiek zijn voor de ontginning van dat landschap. Deze kanalen en wijken zijn door de provincie en de gemeente beschermd. Vanuit ruimtelijk perspectief gelden er dan ook randvoorwaarden waarbinnen de pads kunnen worden ingepast. Kijkend naar de reeds bestaande pads in het gebied is er sprake van een min of meer regelmatige structuur van pads, vastgekleit aan de historische verkaveling en met een minimale afstand tot elkaar en tot andere bestaande bovengrondse installaties. De bestaande pads liggen als een regelmatig grid in het open landschap met voldoende onderlinge afstand, waardoor een zekere mate van rust in het beeld wordt bereikt. Voor de positionering van de pads zijn de volgende randvoorwaarden belangrijk:</i> - <i>passend in de kavelstructuur van het open landschap. lineair geschakeld, met een minimale afstand tot elkaar en tot bestaande objecten in het landschap en bij voorkeur niet in de randen;</i> - <i>in een tot elkaar en het landschap verhoudende ritmiek om verrommeling te voorkomen;</i> - <i>ontsluiting gekoppeld aan lange, evenwijdige aan de kavelstructuur lopende wegen.</i> <i>Wij constateren dat de voorgenomen locaties van de nieuwe pads onvoldoende aansluiten bij de bestaande regelmatige structuur van het gebied, wat leidt tot een onrustig ruimtelijk beeld. Dit wordt met name veroorzaakt door een te geringe afstand van de voorgenomen pads tot andere bovengrondse installaties in het gebied. In de ruimtelijke onderbouwing Aanleg boorlocaties A9 en A11 bij Zuidwending ontbreekt ook een landschappelijke afweging waarom gekozen is voor de voorgenomen locaties A11 en A9. Tevens is voor ons niet duidelijk wat de gevolgen van de voorgenomen ingrepen zijn voor de beschermde kanalen en wijken in het gebied. Wij verzoeken u de ruimtelijke onderbouwing op deze punten aan te vullen en hierbij onderstaande opmerkingen te betrekken.</i> <i>Voor wat betreft de landschappelijke inpassing van de voorgenomen locatie A9 is het van belang om te weten wat er op termijn met de aangrenzende locatie A8 (bestaande zoutwinlocatie) gaat gebeuren. Beide locaties liggen landschappelijk gezien vrijwel tegen elkaar aan. Uit overleg is naar voren gekomen dat bij een positieve evaluatieboring op locatie A1 1 de locatie A8 op termijn wordt ontmanteld. Voor de landschappelijke inpassing van locatie A9 is het belangrijk dat de locatie A8</i>

			<i>op termijn ook daadwerkelijk wordt ontmanteld. met inbegrip van alle verhardingen, hekwerken etc., en dat deze locatie wordt teruggebracht naar de oorspronkelijke toestand. Wij verzoeken u hierover duidelijkheid te geven.</i>
	1	Reactie	Bij de voorgenomen activiteit is er geen sprake van de ontwikkeling van locatie A9 als zoutwinningslocatie inclusief verharding en bovengrondse installaties, resulterend in een 'pad' vergelijkbaar met omliggende pads uit de beschreven structuur. Voorafgaand aan het boren wordt de locatie voorzien van een tijdelijke, bodembeschermende voorziening (vloeistofdichte folie en rijplaten) en een gesloten hekwerk, welke na afloop worden verwijderd. De resterende aanpassing van het gebied A9 vanwege de voorgenomen activiteit is beperkt tot een verharding van ongeveer 250 m² gevormd door de boortorenfundatie met daarbinnen een in het maaiveld verzonken boorkelder zonder bovengrondse installaties. De grootte van de voormalige, aangrenzende A8 locatie is ongeveer 4900 m². De aangevraagde activiteit veroorzaakt daarmee geen ernstige aantasting van de aanwezige ruimtelijke structuur van het gebied. De onderhavige vergunning heeft betrekking op het uitvoeren van een evaluatieboring en niet op het inrichten van de locatie A9 als zoutwinningslocatie. De mogelijk verdere ontwikkeling als 'pad' van de locatie voor zoutwinning en waterstofopslag met bovengrondse installaties waarbij een duidelijke zichtbare, niet tijdelijke wijziging van de ruimtelijke structuur van het landschap kan ontstaan, kan pas aan de orde komen nadat de resultaten van de boring positief zijn. Gebleken geschiktheid voor zoutwinning en mogelijk waterstofopslag van locatie A9 kan ertoe leiden dat de locatie later voor die doeleinden wordt ingericht. In de procedures voor de daarvoor benodigde omgevingsvergunningen, het winningsplan, en eventueel latere opslagvergunning, alsmede een milieueffectrapportage zal de geschikte inpassing als 'pad' in de ruimtelijke structuur met mogelijke maatregelen zoals de verwijdering van A8 locatie nader aan de orde komen en worden beoordeeld. Ik ben mij bewust van het belang van het behoud van een goede ruimtelijke structuur van het gebied en zal daar in genoemde processen aan hechten en met betrokkenen afstemmen.
	1	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0003	2	Zienswijze	<i>Bij het voornemen voor de realisatie van twee evaluatieputten zijn draagvlak voor de beoogde ontwikkeling in de omgeving en een verantwoorde landschappelijke inpassing van de beoogde bovengrondse installaties (op zgn. pads) in het gebied belangrijk. Wij constateren dat over deze voorgenomen ontwikkeling overleg heeft plaatsgevonden met de omgeving, maar dat hierover</i>

			<i>onvoldoende is overlegd met de betrokken overheden waaronder de provincie Groningen. Wij verzoeken u om in het vervolgtraject ook de betrokken overheden in een vroegtijdig stadium bij de inpassing te betrekken.</i>
	2	Reactie	Ik ben mij bewust van het belang van voldoende draagvlak voor de toekomstige ontwikkelingen en een verantwoorde ruimtelijke inpassing daarvan als 'pad' in de omgeving. De aanvrager heeft hierin als initiatiefnemer het voortouw om invulling aan te geven en opties in beeld te brengen. In dit verband loopt de MER procedure voor Hystock, waarin deze ontwikkeling wordt onderzocht op consequenties voor milieu veiligheid en ruimte en waarbij overheden als provincie en gemeente als wettelijk adviseur gelegenheid wordt geboden om hun belangen in te brengen. De voorgenomen evaluatieboring A9a is een tijdelijke, vooralsnog verkennende activiteit en loopt vooruit op de genoemde ontwikkeling. Ik merk daarbij op dat de provincie is in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen op de aanvraag van de evaluatieboring A9a, maar geen aanleiding heeft gezien om hiervan gebruik te maken. Voorgaande neemt niet weg dat een eventueel vervolg op de evaluatieboring, op juiste wijze met betrokkenen moet worden gedaan. Daarin deel ik uw mening en ik zal in de wettelijke procedures hiertoe zorg voor dragen.
	2	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0003	3	Zienswijze	<i>Voor de beoogde ondergrondse waterstofopslag in zoutcavernes is door uw ministerie een afzonderlijke ruimtelijke procedure (Energiebuffer Zuidwending: project Hystock waterstofopslag) in gang gezet. Beide ontwerpbesluiten die op dit moment ter inzage liggen hebben betrekking op het realiseren van evaluatieputten waarmee onder meer informatie wordt ingewonnen over de opbouw en mechanische eigenschappen van de ondergrond en het zout. Winning en productie van zout, of eventueel daarna waterslagopslag in een caverne, maken volgens de kennisgevingen geen deel uit van de nu voorliggende aanvragen.</i> <i>Ondergrondse waterstofopslag maakt zoals gezegd deel uit van een afzonderlijke ruimtelijke procedure en is een belangrijk element in het toekomstig energiesysteem. Voor de provincie Groningen is de beoogde opslag van waterstof in zoutcavernes alleen acceptabel als onderzoek uitwijst dat dit veilig en verantwoord kan. Hierbij nemen wij naast de objectieve, technische veiligheid, ook de subjectieve en maatschappelijke veiligheid in beschouwing. Daarnaast dient in lijn met de contourennota voor de actualisatie van de Mijnbouwwet ook nagedacht te worden over een manier van lastenverdeling voor de directe omgeving van de activiteiten. Voor de provincie Groningen is het belangrijk dat in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijkheid komt over de vraag</i>

			<i>of ondergrondse waterstofopslag in zoutcavernes veilig en verantwoord kan. Wij verzoeken u om hierover snel duidelijkheid te geven.</i> <i>Ook blijft het aspect van het toekomstig abandonneren van zoutholtes in de diepe ondergrond een onzeker onderdeel van zoutwinning en het secundair gebruik in de vorm van opslag van gassen. Nobian heeft via het Cavern Closure Consortium in de afgelopen vijf jaar gewerkt aan een langetermijnprognose voor zoutcavernes en de wijze van afsluiting daarvan. Dit genoemde rapport ligt momenteel ter beoordeling voor bij het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Het is in het belang van het lokaal draagvlak en het vertrouwen in een voortzetting van zoutwinningsactiviteiten van groot belang dat hierover op korte termijn duidelijkheid ontstaat, via een taxatie van dit rapport door het SodM.</i>
	3	Reactie	Ook voor mij is zoutwinning en waterstofopslag te Zuidwending alleen acceptabel als dit verantwoord is vanuit het oogpunt van veiligheid en milieu en ik zal erop toezien dat in het vervolgproces naar zoutwinning en waterstofopslag de veiligheid wordt aangetoond en geborgd. De aangevraagde omgevingsvergunning ziet alleen op veiligheid en milieu bij evaluatieboring A9a, waarvan de uitkomst mede van belang is voor de beoordeling of zoutwinning en ondergrondse waterstof opslag op A9 veilig en verantwoord zijn. In die zin dragen de evaluatieboringen bij aan de zorgvuldige beoordeling van alle aspecten waarvoor in de zienswijze aandacht wordt gevraagd. De beoordeling zelf komt aan de orde in de milieu-effectrapportage (MER) over de effecten van zoutwinning en waterstofopslag en de aanvragen van de daarvoor benodigde vergunningen.
	3	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.

0004	1 t/m 5		Comité Waterstof Ommelanderswijk (CWO)
0004	1	Zienswijze	<i>Wij zijn van mening dat het uitvoeren van een evaluatieboring pas dan mag plaatsvinden als blijkt dat dit voor 100% zeker geen risico oplevert voor de directe leef- en woonomgeving. Onder risico verstaan wij in ieder geval: schade aan woningen door trillingen/verzakkingen, schade aan mens en dier door licht en geluid.</i> <i>Wij worden in onze zienswijze gesterkt door uitspraken van gedeputeerde ****, die de mening heeft uitgesproken dat eerst bewezen moet worden dat dergelijke boringen voor 100% veilig kunnen worden uitgevoerd en dat eventuele schade aan woning, mens en dier zonder omwegen direct vergoed dient te worden. En daar sluiten wij ons bij aan.</i>
	1	Reactie	De aangevraagde vergunning ziet op aspecten van veiligheid en milieu zoals bescherming van bodemkwaliteit, risico's voor externe veiligheid, geluidhinder en luchtkwaliteit. Vanuit de regelgeving en de daarop gebaseerde vergunning kan niet de zekerheid worden gegeven dat omwonenden niets van de beoogde evaluatieboring zullen merken, maar wel dat veiligheidsrisico's en eventuele hinder binnen de wettelijke grenzen blijven. Bij het opstellen van de wetgeving heeft de wetgever vastgesteld dat indien aan deze grenswaarden wordt voldaan de risico's zodanig beperkt zijn dat de aangevraagde activiteit voor wat betreft mogelijke effecten verantwoord is. In het geval van de evaluatieboring A9 blijkt uit de aanvraag dat wordt voldaan aan de wettelijke grenswaarden met betrekking veiligheid en milieu. Bodemdalingseffecten, geluidhinder en schade door trillingen zijn niet te verwachten gelet op de aard van de boring en de relatief ruime afstand tot de omliggende bebouwing. Daarmee zijn er vanuit veiligheid en milieu geen belemmeringen om de omgevingsvergunning te verlenen.
	1	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0004	2	zienswijze	<i>Zorg voor vergunningverlening dat er eerst een nulmeting wordt uitgevoerd, dat er trillingsmeters aan de woningen aanwezig zijn en dat er een deformatiemeting wordt uitgevoerd.</i>
	2	Reactie	Vanuit de van toepassing zijnde regelgeving op de activiteit uit de vergunningaanvraag is er voor een evaluatieboring geen rechtsgrond om een nulmeting voor schade of deformatie door trillingen en/of bodemdaling aan gebouwen in de omgevingsvergunning voor te schrijven. Er is vanuit veiligheid en milieu evenmin noodzakelijke aanleiding toe gezien de relatief ruime afstand tot de omliggende bebouwing en de

			aard van de voorgenomen activiteit, waarbij geen risico bestaat op schade of deformatie bij woningen. Aanvullend verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 0004_5.
	2	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0004	3		<i>En wij vragen u dan ook te wachten met het vergunnen van proef en/of evaluatieboringen tot dat duidelijk is (door onafhankelijke experts aangegeven) dat de betrokken cavernes veilig af te sluiten zijn. Wij vinden het opmerkelijk dat vergunningen voor een evaluatie- of proefboring in het onderhavige gebied worden afgegeven terwijl er vanuit uw eigen ministerie nog geen duidelijkheid is over de Milieu Effect Rapportage, die voor het project waterstof Ommelanderswijk/Zuidwending wordt opgesteld. Ook daarin zijn onderwerpen als mogelijke schade aan leef- en woonomgeving nog niet zodanig duidelijk dat deze MER is vastgesteld. Wij vragen u om aanvragen voor vergunningverlening voor alle activiteiten hetzij voorbereidend hetzij uitvoerend hetzij evaluerend aan te houden tot deze MER is vastgesteld.</i>
	3	Reactie	De aangevraagde vergunning voor een evaluatieboring ziet niet op de winning van zout, vorming van cavernes, opslag van waterstof na zoutwinning en afsluiting van cavernes. Het betreft een voorbereidende activiteit die informatie oplevert over de onderliggende zoutstructuur die bijdraagt aan een zorgvuldige beoordeling of veilige zoutwinning en het gebruik en afsluiten van betrokken cavernes in de toekomst mogelijk zijn.
	3	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0004	4	zienswijze	<i>Wacht met vergunnen tot na inwerkingtreding van de nieuwe mijnbouwwet (welke naar verwachting eind 2025 van kracht zal worden) en die ook de belangen van de betrokken bewoners zal behartigen.</i>
	4	Reactie	De omgevingsvergunning voor de evaluatieboring is aangevraagd op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De Mijnbouwwet en de inwerkingtreding van de nieuwe Mijnbouwwet hebben geen relevantie voor deze omgevingsvergunning, maar zijn van toepassing op nog te starten procedures, bij gebleken geschiktheid van de locatie, voor de aanpassing van het zoutwinningsplan en voor een opslagplan voor waterstof. In het vervolg proces zullen tevens nog procedures voor een omgevingsvergunning voor inrichting als zoutwinningslocatie en daarna waterstofopslaglocatie vereist zijn. Bij elk van deze procedures zal zorgvuldig rekening worden gehouden met de veiligheid en kwaliteit van de leefomgeving en de belangen van de betrokken bewoners.
	4	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.
0004	5	zienswijze	<i>Zorg voor een transparante en toegankelijke eerlijke procedure voor afhandeling van</i>

			<i>schade, toekenning waardevermindering en toekennen van immateriële schade.</i>
	5	Reactie	Bij de voorgenomen evaluatieboring worden geen stofstromen aan de diepe ondergrond onttrokken en treden geen wijzigingen in structuur op die bodemdalingseffecten of bevingen in de omgeving tot gevolg kunnen hebben. Bij de boring worden geen trillingen veroorzaakt die schade aan woningen kunnen veroorzaken. Hoewel schade aan huizen vanwege de evaluatieboring redelijkerwijs niet te verwachten is, volg ik uw redenering dat eventuele schade aan woningen vergoeding vraagt. Kan worden aangetoond of aannemelijk worden gemaakt dat schade of waardedaling causaal verbonden is met de voorgenomen boring, dan kan de aannemer aansprakelijk worden gesteld. Een wettelijke procedure voor afhandeling van schade aan woningen zoals die is veroorzaakt door gaswinning uit het Groninger gasveld, is echter niet van toepassing op de voorgenomen onderzoeksboring. Dit houdt in dat de bewijslast, dat door omwonenden geleden schade of waardedaling van woningen het gevolg is van de aangevraagde werkzaamheden, in beginsel rust bij de omwonenden. De initiatiefnemer Nobian heeft wel (bovenwettelijk) een Bereikbaarheid Leefbaarheid Veiligheid en Communicatie (BLVC) plan opgesteld (waaronder nulmetingen en inzet trillingsmeters) gedeeld tijdens informatieavonden en gesprekken met bewoners (zie https://www.energiebufferzuidwending.nl/bibliotheek). Vanuit de regelgeving waarvoor vergunning wordt aangevraagd is er echter geen grond om de bewijslast bij de aanvrager te leggen.
	5	Conclusie	De zienswijze leidt niet tot inhoudelijke aanpassing van het besluit.